

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foale politică

Apare în fiecare Duminecă.

Ediția și tiparul „Tipografia Poporului”
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

INSERATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Macelarilor Nr. 12)

Un șir peți prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Românii și războiul.

Credința poporului românesc cătră tron și parte, e un lucru vechiu, recunoscut de toți, cari vreau să judece nepărtinitor. Cu toate acestea, în timpul din urmă, s'au aflat oameni, cari au tras la îndoială bunul simț al nostru. Asta ne-a atins neplăcut și n'o să le-o uităm curând....

Celorce ne-au bănuț, le-am dovedit contrarul. Poporul nostru, când a sunat glasul de chemare, a alergat degrabă sub arme. Fără mult sgomot, dar cu tărie și iubire de patrie, au plecat oamenii noștri la regimentele lor. Nu cunoaștem de pe nicăeri, să se fi întâmplat ceva scandaluri. Peste tot locul a domnit bună rânduială. **Poporul românesc își împlinește datoria.** Aceasta s'a dovedit prin *fapte*, nu mai e de lipsă a spune multe *vorbe*. O recunosc acum și ceice ne-au bănuț....

Manifestații n'au făcut Români, de cântat iar n'au cântat innuri și marșuri pe la răspântii, dar în schimb, cu tot necazul de acasă, cu toată mizeria ce au îndurat-o în urma unei rele alcătuirii, — totuși, acești Români nu s'au sustras dela datorie, ci cu inima deschisă au tras și ei sorți la Ioteria Morții.

În fața acestor *stări faptice*, nu mai aflăm cu cale a reproduce câte *vorbe* și asigurări de bun patriotism, ce s'au făcut în timpul din urmă prin mai multe părți. Doar ceea ce spun unii acum *prin vorbe*, poporul a dovedit deja *prin fapte*...

Acum e rândul a stăruți asupra altei chestiuni. Ceice au *datorințe* au și *drepturi*. Nu vom vorbi însă acum despre drepturile politice, pe cari va trebui să le primească în curând poporul nostru, fiindcă numai această speranță ne îndeamnă la împlinirea datorinței. Asupra acestei chestiuni vom scrie mai de aproape, după ce vom fi trecut peste războiu. Atunci vom căuta să cântărim făgăduelile de acum....

De astădată vom scoate la iveală o altă cauză în legătură cu războiul. E vorba de ajutoarele, ce se dau familiilor celor mobilizați. Ne-ar plăcea să auzim la vreme, că conscrierea pentru aceste ajutoare s'a făcut cu considerația și bunăvoința recerută. Aici e locul și acum timpul, ca slujbașii administrației să dovedească, că ei nu părtinesc și nu dau înapoi pe nimenea fără motiv, ci sunt adevărați slujbași pentru toți cetățenii țării. O purtare cinstită, din acest prilej, a administrației față de poporul românesc, va dovedi prin *fapte*, că *statul ne recunoaște și drepturi*, iar nu să ne ceară numai împlinirea de *datorințe*. Vom vedea....

Mersul războiului european.

Mobilizările înaintează repede, atât la noi, cât și în Germania. — Armata noastră a pătruns în Serbia, unde a cuprins mai multe localități. — La granița Galiției până acum nu s'au dat lupte mai mari. — De asemenea și între Germani și Francezi, afară de lupta dela Lüttich, au avut loc numai lupte mai mici. — Lupte hotărâtoare se vor da numai peste câțeva vreme. — Japonia amenință Germania cu războiu. — Conflagrația europeană se întinde tot mai departe. — Rusia amenință Turcia cu războiu. — România și Italia își susțin cu tărie neutralitatea proclamată.

În numărul trecut am făcut, pe scurt, istoricul războiului cum s'a început și până în timpul de față. Din acest prilej am spus, că azi e foarte greu, dacă nu chiar cu neputință, a spune, cum se va sfârși acest războiu.

De când am scris aceste rânduri am trecut alte opt zile. Dar situația nu ni se pare deloc mai lămurită, ci am putea zice, că tot mai încurcată, de când vedem că și Japonia se mișcă.

Mobilizările, ce e drept, înaintează repede, atât la noi, cât și în Germania. Asta ne îmbucură și ne dă speranță, că trupele noastre vor rămânea biruitoare până la urmă.

La sfârșitul săptămânii trecute au avut loc lupte mari pe câmpul de războiu al Serbiei. Trupele noastre au trecut râul Sava și au pătruns pe teritor sârbesc. Sebacul și alte localități sârbești au fost cuprinse, dar ocuparea lor a costat multe vieți omenești, fiindcă trecerea râului Sava n'a fost lucru ușor. În zilele acestea se așteaptă ca trupele noastre să înainteze și mai departe în Serbia.

La granița Galiției spre Rusia, până acum nu s'a dat lupte mai mari. Monarhia noastră concentrează (adună) mereu trupe în aceea parte și se pregătește de o luptă mare cu Rușii. Dar aceștia se codesc până acum. Ei stau mai mult ascunși înlăuntrul țării lor. Asta o fac sau din cauză că încă nu sunt gata cu mobilizarea, ori apoi că Rușii ar vrea să atragă trupele noastre înlăuntrul țării lor, spre a le ataca de prin oarecare ascunzișuri.

Pentru noi ar fi bine, ca lupta hotărâtoare dela Galiția să se dea cât mai curând, până când nu începe frigul. Dar Rușii, poate că chiar asta vor fi vrând să încunjure. Ei de sigur vor fi având de gând, să țină trupele noastre încurcate pe acolo, până când se apropie iarna, ca apoi cu atât mai tare să le atace. Dar după cât suntem informați, asta nu se va întâmpla. Monarhia nu va lăsa pe Ruși în pace până la

iarnă. Atuncia, de fapt, trupele noastre s'ar putea lupta mai greu, fiindcă în Rusia e un frig încă odată așa de mare ca pe aici. De prezent Rușii poate că și de aceea încunjură lupte mai mari, fiindcă nu pot suportă căldura de pe la noi.

De pe câmpul de războiu al Germanilor cu Rușii încă nu se poate raporta despre lupte mai mari, ci numai ciocniri mai mărunte.

Cam la fel stau lucrurile și pe câmpul de luptă între Germani și Francezi. Trupele germane vreau să înainteze prin Belgia spre Paris. După ce au ocupat fortăreața belgiană Lüttich, vreau acum să ocupe și a doua fortăreață Namur. Alte lupte mai mărunte, între trupele germane și franceze au avut loc prin Alsația și Lotaringia.

Ca o nouă fază a războiului european este a se considera ținuta Japoniei față de Germania. Declararea de războiu între aceste două țări, poate urmă în tot momentul. Japonia declară războiu Germaniei, în urma alianței ce o are (Japonia) cu Anglia. Urmarea acestei ținute a Japoniei va fi, că Germania o să-și piardă colonia Kiatschau din China.

De asemenea e numai chestie de timp, până când Rusia va declara războiu Turciei. Asta din cauză, că Rusia vrea să-și facă drum prin strămtora de mare a Dardanelelor. Astfel o să vedem pe biata Turcie din nou în luptă.

În zilele din urmă se vorbește mult de un bloc (alianță) a Turciei și a Bulgariei cu România. Asta ar fi dorința Puterilor din Tripla-Alianță, cu care să meargă apoi blocul susnumit. Turcia a mobilizat de mult. România și Bulgaria nu sunt încă mobilizate, dar nici prea departe de așa ceva. Cât pentru formarea blocului, nu suntem în măsură a ști multe amănunte; cu toate acestea nu ne prea vine a crede în înfăptuirea lui.

S'au lățit și diferite știri, că Bulgaria se pregătește să atace Sârbia pela spate,

împiedecând totodată pe Grecia, dacă aceasta ar voi să ajute Serbia.

În fața acestor stări vedem, că România și Italia își susțin cu tărie neutralitatea. Și cine știe, dacă nu cumva aceste două țări sunt chemate la aduce iarăși pacea în lume! Doar azi-mâine e toată Europa în foc. Atunci singure Statele-Unite din America, apoi Italia și România, — alte țări mai cu văz în Europa nu sunt, — cari ar putea să mijlocească pacea între beligeranți. În privința aceasta sunt de foarte mare însemnătate părerile a doi politicieni români, despre cari scriem la alt loc al foii.

Știri și telegrame

sosite Vineri și Sâmbătă, în 14 și 15 August n.

Trupele noastre înaintează în Sârbia.

Budapesta, 14 August. Oficis se comunică următoarele: Trupele noastre au pornit azi a înainta în Serbia prin diferite părți, respingând peste tot locul atacurile dușmanului. Toți pașii întreprinși de trupele noastre au avut izbândă. Orașul Sabac (cam 15 mii locuitori), din partea nord-vestică a Serbiei (lângă Sava), e în mâinile noastre.

Inrolarea recruților, rezerviștilor și glotașilor.

Budapesta, 15 August. În timp de 8 până 10 zile se va ordona înrolarea sub arme a tuturor recruților și cei din rezerva suplinitoare (Ersatzreservisten), cari au fost asentați în anul acesta. De asemenea vor fi chemați rezerviștii, apoi rezerva suplinitoare pentru honvezi, cari au fost lăsați acasă, fiindcă se umpluse numărul, precum și glotașii.

Liste asupra celor căzuți în războiu.

Budapesta, 14 August. În ministerul de războiu s'a instituit o comisiune, care va avea să compună — pe baza știrilor ce vor sosi aci — lista celor căzuți în războiu. Aceste liste se vor trimite apoi comitatelor, orașelor cu magistrat și comunelor, astfel că publicul va putea vedea și ceti listele acestea chiar și în cea mai mică comună. Afară de aceea se va purta de grije, ca numele celor căzuți să se publice, în partea locului lor natal, pe placate și în limbile ce se vorbesc mai mult în ținutul respectiv.

Ajutor de 100 mii de coroane.

Lugoș, 14 August. Comunitatea de avere a foștilor grănițeri români din Bănat a votat suma de 100 mii de coroane, din cari să se ajute familiile rezerviștilor plecați acum în războiu, de pe teritoriul fostului regiment român grănițeresc. Cu acești bani se vor cumpăra de-ale mâncării și se vor împărți între populația susnumită.

Franța și Anglia au declarat războiu Monarhiei.

Viena, 13 August. Oficis se comunică: Ambasadorul englez s'a prezentat în ministerul austro-ungar de externe și a declarat, că Franța se consideră în stare de războiu cu Austro-Ungaria; asta din cauză, că Austro-Ungaria ajută pe Germania, care e dușmanul Franței. Totodată a declarat ambasadorul englez Bunsen, că a-

vând în vedere ținuta Franței, Anglia încă se consideră în stare de războiu cu Monarhia.

Scufundarea unui vapor.

Triest, 15 August. Vaporul de persoane „Baron Gautsch“, care avea, numai călători, peste 300 de persoane, s'a scufundat alaltăieri. Cu mari greutateți au putut fi scăpați 150 de inși, ceilalți au pierit toți în valuri.

Starea armatei sârbești.

Budapesta, 14 August. „Pester Lloyd“ află că garda comunală din Poprad (Bosnia) a arestat pe un tinăr sârb fugit din armata sârbească pe timpul mobilizării împreună cu alți 16 camarazi de-ai lui. Dânsul povestește că ofițerii sârbi se poartă foarte sălbatic cu soldații, cari suferă zile întregi de foame. Locuitorii din Sârbia de jos s'au revoltat încă înainte de războiu. Păreră generală în Serbia este, că poporul este dus la războiu ca la o tăietoare de vite. Ori cine poate scăpa, încearcă să scape. Cei mai mulți fug pe la granița bulgară, care este mai ușoară de trecut.

Din Basarabia.

„Universul“ dela 13 August n. scrie următoarele: „După ce trupele rusești fuseseră retrase din Basarabia, rămânând numai două brigăzi de artilerie la Chișinău, acum au început să sosească trupe.

„Așa la Reni sosesc numeroase trupe cari așteaptă ordine de plecare — nu se știe unde. La un punct mai sus de gura Prutului se grămădesc multe trupe rusești. În ziua de 26 Iulie v. au sosit în stația Razdelna 92 trenuri cu trupe ce rămân în jurul Chișinăului și în taberele dela Bender și Tirospol. Din zece în zece minute sosesc trenuri militare. Trupele acestea nu vor merge mai departe.

„Se pare că Rusia și-a terminat concentrarea pe granița austro-germană. Chiar dela fruntaria austriacă au venit Sâmbătă și în noaptea spre Duminecă 30 de trenuri cu trupe ce au rămas în jurul Chișinăului. În dreptul satului românesc Colțul Cornei se fac în Basarabia mari depozite de furage. În satul basarabean Războeni au sosit Duminecă patru cară cu munițiuni, conduse de un ofițer.

„Legatiunea rusă (unde e biroul ministrului rus) din București explică prezența trupelor în localitățile susnumite prin faptul că nu există nici o linie de cale ferată în această parte. Trupele acestea — se spune la legatiunea rusă — vor fi trimise în curând spre Nord, către câmpul de luptă austro-german.“

Svonuri tendențioase.

Foaia susnumită mai scrie: „De câtăva vreme sosesc știri că populația română dela Prut, și mai ales cea din Constanța, este înspăimântată din cauza unor știri inexate și tendențioase, cari vor să se facă a crede, că România ar fi expusă unui atac din partea Rusiei.

„Populațiunea trebuie să se liniștească întră cât nu poate să existe nici un fel de temere de atac, mai ales din partea Rusiei.

„România, prin stricta și dreapta ei atitudine (ținută) de neutralitate, care este definitivă (hotărâtă în toată forma), n'a făcut decât să-și susțină bunele legături cu toți vecinii ei.“

Dar împărătesc.

Viena, 15 August. Arhiducele moștenitor de tron, Carol Francisc Iosif, a dăruit 70 mii coroane pentru ajutorarea familiilor rezerviștilor chemați la arme din întreaga Monarhia.

Duminecă și Luni.

De pe câmpul de războiu cu Serbia.

Budapesta, 16 August. Trupele noastre au început în 14 August n. un atac vechement asupra dușmanului, spre a-l scoate din întăriturile ce și-le făcuse mai nainte. După mai multe lupte crâncene Sârbii au fost goniți de pe malul ostic al Drinei dela Losnica și Lesnica. Atât aci cât și la Sebac, în după ameeza zilei de 14 August și în noaptea spre 15 August atacurile Sârbilor au fost respinse. Un steag, două tunuri și două mașini de pușcat au fost cuprinse. Perderile dușmanului sunt mari, dar ale noastre încă sunt însemnate. La granița muntenegrină trupele muntenegrine au fost respinse peste graniță.

Războiul la granița Galiției.

Budapesta, 16 August. Trupele noastre continuă a înainta în partea vestică a râului Vistula. De asemenea pătrund și în partea ostică a râului.

Știri diferite.

Berlin, 16 August. Nu sunt adevărate știrile lățite, că pe marea nordică s'ar fi întâmplat o luptă între flota germană și engleză, unde s'au pierdut 22 vapoare de războiu germane și 4 engleze. De asemenea nu sunt adevărate nici știrile, că trupe engleze ar fi debarcat (s'ar fi dat jos) în Belgia.

Berlin, 16 August. În Germania glotașii au fost chemați sub arme.

Luptele Germanilor cu Rușii.

Berlin, 16 August. Biroul de informații Wolff comunică: Știrile lățite în străinătate despre lupte mai mari, nu corespund adevărului. În zilele din urmă au avut loc numai ciocniri mai mici, cari au fost câștigate de trupele germane. Două diviziuni de infanterie rusească, fiind urmărite, au aprins orașul de lângă graniță Markragowo, iar după aceea s'au retras peste graniță.

Dela postă.

De când cu războiul dintre atâtea țări europene, nu se mai primesc nici mandate postale sau pachete cu ramburs pentru țări străine, afară de Austria și Bosnia-Herțegovina. De asemenea nu se mai predau deocamdată nici oamenilor dela noi astfel de mandate, sosite din străinătate.

Sosirea răniților în Budapesta.

Budapesta, 17 August. Azi au sosit aici din Semlin 47 răniți. Cinci sunt greu răniți. Publicul i-a primit cu ovațiuni.

Lupte victorioase lângă Drina.

Budapesta, 17 August. Luptele de lângă Drina, anunțate și în telegramele de ieri, au fost victorioase pentru trupele noastre, cari au obținut o învingere hotărâtoare asupra trupelor dușmane, pe cari le-au respins către Valjevo. S'au făcut mulți prizonieri și s'a cuprins mult material de războiu. Urmărirea dușmanului se face cu tărie. Trupele noastre au luptat cu o deosebită vitejie contra dușmanului, care încă era numărös. Mare vitejie a dovedit regimentul de infanterie Nr. 16.

Bancnote de două coroane.

Viena, 16 August. Peste o zi sau două se pune în circulație bancnote (bani de hârtie) de 2 coroane.

Impăratul Germaniei pe câmpul de războiu.

Berlin, 17 August. Impăratul Germaniei a părăsit Berlinul, plecând pe câmpul de războiu. În timpul absenței sale, împăratul Wilhelm a încredințat cu conducerea imperiului pe cancelarul (prim-ministrul) Bethman Holweg.

Boicotarea mărfurilor franțuzești.

Budapesta, 17 August. Atât în Budapesta, cât și în Viena, s'a început propagandă pentru boicotarea mărfurilor franțuzești. Îndeosebi se lucrează, ca să nu se mai vândă beuturi (șampanie, vinuri etc.) aduse din Franța.

Ziua soldaților.

Martți, la ziua nașterii Majestății Sale, s'a făcut în toată țara o colectă pentru ajutorarea familiilor sărace a rezerviștilor duși în războiu. Inițiativa acestei colecte a fost luată din partea prim-ministrului Tisa. În orașul nostru s'a colectat în forma cum se obicinuește la „Dumineca florilor“.

Martți și Mercuri.**Luptele cu Sârbii.**

Budapesta, 18 August. Ieri au sosit aici 97 răniți în lupta de la Sabac. Între ei sunt 4 grav răniți. Altcum cu toții sunt mândri de luptele ce le-au dat.

Honvezimea și războiul.

Budapesta, 18 August. Foaiă oficială publică un ordin de războiu al Majestății Sale, prin care se spune, că pe baza legii se ordonează, cumcă atât honvezimea cât și glotașii dela honvezi să poată fi folosiți în războiu și afară de granițele țării. Acest ordin are putere pe tot timpul, cât va ținea mobilizarea. (Dupăcum se știe, honvezimea e socotită mai mult numai pentru apărarea granițelor țării. În urma ordinului de mai sus, acum va putea fi dusă și ea de pildă în Galiția contra Rusiei. *Nota Red.*)

Neutralitatea Spaniei.

Berlin, 18 August. Biroul de informații Wolff comunică: Guvernul Spaniei a făcut cunoscut guvernului german, prin ministrul spaniol la Berlin, că Spania va rămâne strict neutră în războiul prezent.

Comitatul Ciuc pentru rezerviști.

Budapesta, 17 August. Din Ciuc-Seredă se vestește, că primul regiment săcuesc de graniță a fost rînduit. Congregația comitatului, la propunerea și sub prezidenția comitelui suprem, a votat suma de 100 mii coroane pentru ajutorarea familiilor celor mobilizați.

Belgia și Germania.

Budapesta, 17 August. Biroul de informații Wolff anunță: După ocuparea fortăreței Lüttich din partea armatei germane, guvernul german a făcut cunoscut guvernului belgian în Bruxella, că, — după ce armata Belgiei s'a apărut cu atâta viteză, — Germania e învoită a încheia cu Belgia orice contract, care ar fi cu puțință în legătură cu purtarea războiului contra

Franței. Germania va părăsi Belgia îndată ce va permite aceasta starea militară a războiului. Guvernul belgian, prin răspunsul dat în 13 August, a respins această propunere.

Ținuta Rusiei față de România.

Sinaia, 18 August. Ministrul Rusiei la București, Pocklevski, a primit din partea guvernului rus însărcinarea de a aduce la cunoștința guvernului român, că toate știrile cari anunță, că Rusia ar face pregătiri militare la granița României, sunt planuri închipuite. Rusia nu are nici un fel de plan dușmănos față de România și nici un fel de gând de a-i atacă neutralitatea.

Știri diferite.

Viena, 18 August. La granița Galiției au avut loc mai multe ciocniri cu cozacii, cari au suferit pierderi.

Londra. Ministrul austro-ungar în Londra a plecat dimpreună cu întreg personalul și încă 399 supuși austro-ungari. Drumul spre Austria îl va face pe mare.

Berlin, 18 August. Toți studenții japonezi și mai mulți tineri marinari, cari fuseseră în marina germană pentru a se perfecționa mai bine, au plecat acasă în Japonia.

Lupte la Granița Galiției.

Cracovia, 18 August. Lângă Brodic și Rozwadow Rușii au făcut încercare să pătrundă pe teritoriul nostru, dar au fost respinși. La Chawowice, pe unde Rușii ar putea trece ușor, trupele noastre i-a așteptat de mai multe zile. Ieri au și năvălit Rușii. Dar trupele noastre, cari stăteau gata, i-a primit cu o ploie de gloanțe; 30 de cozaci au fost omoriți, 12 făcuți prizonieri, iar ceilalți au fugit. Trupele noastre au avut un mort și 12 răniți.

O învingere a Germanilor contra Rușilor.

Berlin, 18 August. Lângă Stallupönen a avut loc o luptă, în care au luat parte diferite trupe din corpul prim al armatei germane. Trupele germane s'au luptat cu o neasemănată viteză, astfel că au învins pe dușman. Mai mult de 3000 Ruși au fost făcuți prizonieri, 6 mașini de pușcat au fost cuprinse, iar alte multe mașini de pușcat au fost stricate. Trupele germane au ocupat orașul rusesc Mlava.

Țarul se mută din Petersburg la Moscva.

Petersburg, 18 August. Țarul Nicolae a sosit ieri dimpreună cu familia în Moscva.

Copenhaga, 18 August. Din Petersburg vine știrea, că Curtea rusească s'a mutat la Moscva. Banca de stat a Rusiei încă și-a dus totul acolo. Moscva va fi încunjurată cu șanțuri. În Rusia mobilizarea înaintează încet.

Inceputul anului școlar ca de obicei.

Budapesta, 18 August. Guvernul a ordonat, ca școalele să se deschidă la timpul obicinuit în toți anii.

Papa dela Roma greu bolnav.

Roma, 19 August. Papa, care e greu bolnav, a luat sfintele sacramente. În odaia de-alături se țin rugăciuni. Toți cardinalii sunt de față. Bătăia inimii e atât de slabă, încât pericolul vieții e amenințat în tot momentul. Starea e foarte critică. Temperatura e 39,5, iar pulsul 130, dar neregulat.

Consiliu de coroană în Viena.

Viena, 19 August. Sub prezidenția Majestății Sale a avut loc un consiliu de coroană, la care au luat parte ministrii Berchtold, Tisa, Stürgk, Bilinski și Krobatin.

Ținuta României.**Ce zic doi politicieni români, Tache Ionescu și C. G. Disescu.**

În legătură cu ținuta României față de războiul european acum început, să răspundem mereu tot felul de știri, cari pot produce neliniște. Din partea României, — de când consiliul de coroană dela Sinaia a hotărât neutralitate față de acest războiu, — nu s'a întâmplat nimic, ceea ce ar putea produce neorientare. În fața unor știri, guvernul român a dat lămuriri în mai multe rânduri, constatând că starea României e neschimbată dela consiliul de coroană încoace. Aceleași lămuriri le dau acum și alți doi bărbați politici ai României.

Intr'o convorbire, pe care a avut-o la Sinaia I. Fermo, șef-redactorul ziarului „Universul“, cu politicianul român Tache Ionescu, — acesta din urmă a declarat între altele următoarele:

— În vremuri obișnuite ți-aș răspunde că ținuta României fiind în mâna guvernului, iar partidul conservator-democrat fiind în opoziție, eu nu pot să-ți vorbesc decât despre părerea noastră, iar nu despre ținuta României. Și aș adăuga că părerea noastră e limpede: *neutralitatea locală și definitivă* (sigură). Cum însă guvernul a crezut, că împrejurările sunt prea mari ca un guvern sau un partid să hotărească singur și ne-a făcut onoarea să ne întrebe și pe noi acum 13 zile, mă simt în drept să spun că hotărîrea luată la oltă de neîntrare în luptă este un lucru prea serios și prea cugetat ca să poată fi pusă la îndoială în fiecare cîs. Cinstit îți spun, că nu cunosc absolut nimic, care să fie de natură a schimba hotărîrea țării pentru neutralitate. Din potrivă, susțin că niciodată ca acum nu a fost o mai mare înțelegere între toate conștiințele românești din toate unghiurile regatului și din toate clasele sociale. Partizan sincer al suveranității naționale, văd în această unanimitate sufletească siguranța temeiniciei politice adoptate.

— Dar este cu puțință să păstrăm neutralitatea? — a întrebat Fermo.

— Da! Îți spun cu cea mai mare siguranță, că nu vom fi atacați de nici unul din cele două mari imperii vecine, cari se războiesc. Amândouă știu că nu putem permite călcarea teritoriului nostru și nici unul din ele nu va vrea să adauge la numărul vrăjmașilor săi o jumătate de milion de soldați.

— Se mai zice, că atitudinea (ținuta) României s'ar putea schimba, dacă vre-o victorie însemnată ar favoriza pe una sau pe alta dintre cele două grupări, — a zis mai departe ziaristul Fermo.

— România nu merită dezonoarea de a fi bănuită, că duce o politică așa de nepotrivită, că stă la pândă spre a vedea cine este mai slab și a-i sări în spate. Dar, în afară de punctul de vedere moral, acei cari ar face o asemenea politică, ar riscă să se înșele amar. Războiul actual va fi lung, greu și cu numeroase peripecii.

El se dă între armate imense pe diferite câmpuri de bătaie, pe apă și pe uscat. Soarta lui nu poate atârna de o bătălie sau două. Cine s'ar crede foarte dibaci, ar putea să rămână înșelat...

Sub titlul „O datorie de conștiință“, politicianul român C. G. Disescu publică un articol în „La Roumaine“, unde se zice între altele următoarele:

„Chiar și în cazul, că ar exista un tratat de alianță (între România și Tripla-Alianță), ca și în cazul unei întregi libere acțiuni, neutralitatea se impune pentru România în situația de față.

„Și când zic neutralitate, înțeleg o situație curată și clară: Să rămânem străini de războiul dintre statele beligerante, cu toate drepturile și toate obligațiile, atât ale statului român cât și ale supușilor săi, și în forma cea mai strictă și cea mai leală.

„Cred chiar, că e un interes de ordin mai înalt, care trebuie să ne dicteze această atitudine, — atitudine pe care o urmează și Italia. Acest interes e acel al păcii.

„Este adevărat că, la 1913, noi am intrat în războiu. Dar cu ce scop? Ca să asigurăm triumful păcii, acelei păci pe care o dorea Europa și pe care conferința de la Londra n'a putut-o aduce la îndeplinire, — ca să stabilim echilibrul politic trebuincios României, pentru ziua de azi și pentru ziua de mâine.

„De ce, în cazul de față, n'am fi noi unul din elementele cari ar putea da Europei însângerate binefacerile păcii?

„Maiestatea Sa Regele Carol al României, tare de prestigiul său, încins cu o îndoită aureolă de glorie, este cu totul chemat să lucreze la înfăptuirea păcii.

„Italia, prin atitudinea și situația ei, este chemată de sigur să înceapă mijlocirea păcii, alături de Statele-Unite. De ce nu am lua parte și noi în al treilea rând?

„Atunci, de ce să nu urmăm o politică care, asigurându-ne libertatea de acțiune, ne-ar da prin aceasta și putința să impunem pacea, veghind în același timp la interesele noastre naționale?“

Ajutor de stat pentru familie celor mobilizați.

Ministrul de interne a ordonat conscrierea celor lipsiți.

Chemarea sub arme a atâtor sute de mii de bărbați, ba chiar milioane, a adus cu sine, că o mulțime de familii au rămas fără ajutor. Biata soție și mamă stă încunjurată de copilașii ei iubiți, dar n'are cu ce să-i hrănească și cu ce să-i îmbrace pe toți, fiindcă soțul ei și tatăl copilașilor, nu mai agonisește nimic pentru familie. El a fost luat și dus în războiu....

Acestor femei năcăjite și copilași nevinovați trebuie acum să le sară statul într'ajutor, altcum ajungem la o mizerie cum nici nu-și poate omul închipui. Dar vedem, că deja se iau măsurile de lipsă. Ministrul de interne Sandor a dat următoarea

Ordinațiune.

„Pe temeiul § lui 19 din articolul de lege XI dela 1882 ordonez, ca să se facă conscrierea familiilor rămase fără sprijin ale celor chemați la miliție, — în urma mobilizării, — în scopul ajutorării lor

Când aduc aceasta la cunoștință publică, doresc ca familiile celor chemați la arme să se liniștească în aceste vremuri grele, punându-le în vedere, că statul ungar face tot ce e cu putință, ca să asigure existența (traul) lor pe timpul absenței (lipsei) capului lor de familie.

Dreptul la ajutor.

Îndreptățirea de a primi ajutoare o are membrii familiei după fiecare soldat, care își are locuința pe teritoriul țărilor Coroanei ungare, și n'a stat în serviciu activ, dar a intrat acum în serviciul activ militar: ca rezervist, aparținător rezervei complimentare (pottartalékos, Ersatzrezervisten), ca marinar, sau ca glotaș, precum și după cei chemați la serviciul personal, pe baza art. de lege 68 dela 1912, și anume

sunt îndreptățiti la ajutor:

- a) soția,
- b) copilul, și atunci, când e născut din pat nelegiuit,
- c) copilul mașter,
- d) nepotul,
- e) tata, mama, tata mașter, mama mașteră,
- f) bunicul, bunica,
- g) tata soției, mama soției,
- h) fratele bun sau mașter.

Dar toți aceștia numai atunci primesc ajutor, dacă nuse împărtășesc de nicio altă întreținere, dacă din venitele averii proprii sau din alt câștig nu se pot susține, și dacă peste tot, ori în parte, până acuma cel intrat la miliție i-a susținut din câștigul său. Din punctul de vedere al ajutorării, cade într'o categorie cu copilul celui intrat la miliție și copilul, pe care apărarea de stat a copiilor l'a așezat în familia celui dus la miliție.

Înștiințare pentru ajutor.

Conscrierea se face pe baza anunțării. (Cine nu se înștiințează, nu primește ajutor. Red). Ceice au drept la ajutorare, să se înștiințeze îndată:

În comune la primăria comunală, în orașe la funcționarul numit din partea primarului.

Pentru ajutor se anunță fiecare acolo unde locuiește (comună, oraș).

Membrii familiei celor aplicați (în slujbă) la stat (sau la căile ferate de stat) n'au să se anunțe, pentru că ei vor fi conscriși din oficiu.

Ce ajutoare se dau?

Ca sumă de ajutorare pentru o zi se socotește de fiecare cap (pentru fiecare membru de familie) suma de întreținere pentru miliție, adică suma hotărâtă pentru locul de statornică viețuire a celui intrat la miliție.

Suma zilnică a ajutorului se deosebește după comitate. Cea mai mică sumă de ajutor face la zi, după fiecare cap, 57 fileri, cea mai mare 70 fileri, iar în Cașovia 80 fil., în Fiune 81 și în Pojon 88 fileri. (Pentru Sibiu, de pildă, e socotită întreținerea unui soldat cu 64 fileri, iar pe teritoriul comitatului nostru 62 fileri. Atâta se va socoti deci și ca ajutor pentru întreținerea la fiecare membru de familie al celui mobilizat. Redacția).

Membrii familiei sub opt ani, precum și membrii de familie, cari numai în parte au fost susținuți de cel chemat la miliție, primesc numai jumătate din suma hotărâtă ca ajutor pe seama unui membru de familie.

Intrucât familia ajutorată nu ar avea locuință (casă) proprie, sau altfel de locuință gratuită, primește o competență (sumă) zilnică pentru locuință, care însă, socotită pe un an, nu poate să fie mai mare decât suma pe care o plătește familia ajutorată ca chirie anuală. (Se face deci

socoteala chiriei pe zi, care așa se și plătește. Redacția).

Ajutorul ordinar de zi, hotărât pe seama familiei, și competența zilnică pentru locuință, luate la olaltă, nu pot să treacă peste câștigul mijlociu de pe o zi al celui chemat la miliție.

Hotărîrea ajutoarelor.

Îndreptățirea la ajutorare o stabilește (hotărăște) în mod final: în comune primpretorului cercual, în orașe primariul, în orașul Fiume senatul orașenesc. În contra hotărîrei îndreptățirii de ajutorare și în contra stabilirii sumei de ajutorare nu este nici un mijloc de drept (adecă nu se poate recura).

Plătirea ajutoarelor.

Ajutoarele le plătesc în comune primăriile comunale, în orașe casele orașenești. Fiecare îndreptățit primește cârticică de plată, provăzută cu o inscripție, în care se cuprinde tot ce e de lipsă să știe. Ajutorul se dă primadată într'o sumă, în cursul luni August, iar de aci încolo la 1 și 16 a fiecărei luni.

Înștiințări întârziate.

Familia, care se anunță după două luni dela reîntoarcerea în comună a celui chemat la miliție, ori după șase luni dela moartea sau pierderea celui dus la miliție, nu mai are peste tot îndreptățire la ajutorare.

Ce mai e de lipsă a se ști?

Celce cu bună știință dă date neadevărate cu privire la împrejurările, cari au influențat (au fost lucrul de căpetenie) asupra sumei de ajutorare, ori retace comunicarea datelor, precum și acela care nu comunică (spune) fără amânare autorității împrejurările, cari aduc cu sine încetarea ajutorării, săvârșește transgresiune (încălcare de lege), care se pedepsește cu închisoare până la 15 zile și cu amendă până la 200 coroane. Orice procedură referitoare la ajutoare e gratuită. (Adecă pentru cererea ajutorului sau facerea la orice documente în legătură cu ajutorul nu trebuie să se ceară sau plătească nimic).

Dispoziție specială.

Membrii familiei celui dus la miliție, cu locuința pe teritoriul țărilor Coroanei ungare, au drept la ajutorare și atunci, când cel dus la miliție e cetățean austriac, ori aparține provinciilor Bosnia și Herțegovina

Budapesta, 8 August 1914.

Ministrul reg. ung. de interne
Sándor m. p.

Deodată cu această ordinațiune, ministrul de interne a îndrumat pe conducătorii comitatelor, apoi pe prim-pretorii cercuali și primarii orașelor cu magistrat, ca să se îngrijască cu stricteță (adecă se împartă drept) și grabnic de împărțirea ajutoarelor. Aceste cuvinte ale ministrului sună mai ales la adresa prim-pretorilor și a primarilor orașenești, în a căror mână e pusă întreagă afacerea. Mai departe ministrul sperază, că forurile administrative se vor îngrijii, pe lângă tot lucrul mult ce-l au, ca cei îndreptățiti la ajutoare, să le și primească cât mai curând. Aceasta — zice ministrul țării — trebuie să fie o afacere de onoare pentru administrație, și de aceea trebuie împlinită cu dreptate și egalitate.

Ministrul a cerut, ca prima conscripție a celor îndreptățiti la ajutor, să se facă în timp de trei zile, dela publicarea acestei ordinațiuni. În același timp a în-

demnat pe prim-pretori, ca să hotărească chiar și în timp de 24 ore. În urma acestor măsuri, e speranță, ca primele ajutoare să se poată da încă în decursul luni August stil nou; iar după aceea ajutoarele se vor da tot în 1 și 16 a fiecărei luni, la mâna membrilor familiei, a cărei susținător e dus în războiu.

Din partea noastră încă atragem atenția tuturor conducătorilor satelor — preoți, învățători, primari comunali și alți țărani pricepuți — să poarte de grije, ca toți cei lipsiți și după lege îndreptățiți a primi ajutor din partea statului, — să se înștiințeze fără întârziere la primăria comunală, spre a fi trecuți în listele de ajutorare. Aici nu este vorba de împărțirea ajutoarelor (de milă), cari se colectează acum în toată țara, — ci e vorba de împlinirea unui obligământ al statului, la care este îndatorat prin lege. Statul are datorința a da familiilor lipsite un ajutor regulat (o soldă), pe tot timpul cât lipsește de acasă susținătorul familiei. Fiecare membru de familie are drept să capete atâta, cât face în bani întreținerea unui soldat în timp de pace (pentru copiii mici etc. se dă mai puțin, dupăcum am arătat mai sus). Ajutorul acesta se dă familiei până la reîntoarcerea acasă a susținătorului ei, iar dacă acesta a căzut în războiu, ori nu se mai află nimic de el (s'a pierdut), încă șase luni dela data aceasta.

Cețiți deci cu toții, frați români, cele spuse mai sus, și vă pretindeți cu toții dreptul, dupăcum cei mobilizați încă și-au făcut datorința, când au plecat sub arme. Dacă pe undeva v'ar năcăji vr'o autoritate sau v'ar da înapoi, atunci scrieți-ne să știm și noi, poate mai e cu puțință îndreptarea răului.

Aviz.

Proprietarii de cai și toți aceia, a căror cai sau cară au fost cumpărate pentru miliție, sunt obligați a-și înainta hârtia primită la vânzare (o hârtie de culoare vânzată) la direcția financiară (Štairamt), până cel mai târziu în 20 August n., fiindcă altcum. prin întârziere își pot pierde dreptul la primirea banilor.

Ministeriul de finanțe a avizat direcțiile financiare, că în 18 August să înceapă a face plățile pentru cumpărările mai susnumite. Baniile se trimit prin cassa de păstrare postală (postatakarékpénztár, Postsparkassa).

Prolungirea moratoriului.

— Nouile hotăriri. —

În numărul trecut am scris mai pe larg asupra moratoriului (respiului de plată) dat în țara noastră. Atunci am spus și aceea, că moratoriului, care se dăduse la început numai pe 14 zile, acum s'a mai prolongit până la 30 Septembrie n. În cele următoare dăm părțile mai de căpșenie, cari se află în ordinațiunea, prin care se anunță prolongirea moratoriului:

Pentru plata datorilor în bani, a căror termen s'a împlinit sau cari vor ajunge de plată până la 30 Septembrie n. a. e. și cari se întemeiază pe cambii, asigurațiuni comerciale, warrant-uri și cecuri, late înainte de 1 August a. e. sau cari se bazează în general pe afaceri comerciale sau pe alte afaceri de drept privat, născute înainte de 1 Aug. a. e. — se încuviințează un moratoriu (un respir) de două luni.

Pentru obligamentele, după cari, conform legii sau a unor învoielii deosebite, sunt a se plăti interese, se pot socoti interesele și pe timpul moratoriului; după obligamente fără interese, se pot socoti interesele legale.

Nu cad sub hotăriri moratoriului (adecă trebuiesc plătite):

1. Interesele împrumuturilor de stat și a celor garantate de stat; ratele de amortizare a acestor împrumuturi și rentele.

2. Cupoanele de interese și titlii sortați ai scrisurilor fonciare și a obligațiunilor pupilare;

3. Interesele împrumuturilor pe amortizație, încuviințate în scrisuri fonciare.

4. Taxele, ce sunt a se plăti pentru folosirea instalațiilor publice (taxe pentru apeduct, lumină electrică etc).

5. Obligamentele de ajutorare impuse de starea de războiu.

6. Pretensiunile de susținere (alimentare) și rentele viagere;

7. Diversele obligamente isvorite din afaceri de asigurare.

8. Pretensiunile de chirii, cu deosebirea chiriei persoanelor chemate sub drapel (adecă cei mobilizați nu pot fi siliți a plăti chiria, dar celelalte persoane da!)

9. Pretensiunile de arânzi.

10. Pretensiunile întemeiate pe contracte de serviciu.

11. Pretensiunile, pe cari subintreprinsătorii le au față de întreprinsători.

12. Liberarea veniturilor, încasate în cursul moratoriului din administrarea unei averi străine — pe lângă susținerea drepturilor administratorului acelei averi.

Ordinațiunea conține mai departe dispoziția, că din depozitele spre fructificare, a căror sumă la 1 August a. e. nu a fost mai mare decât K 2000, deponenții pot pretinde să li-se plătească cel mult K 200, iar din depozitele dela K 2000 până la K 4000 cel mult 10% — în tot timpul moratoriului.

Proprietarul unui cont-curent este îndreptățit a pretinde totala replătire a bonului său, fără privire la suma aceluia, dacă poate documenta, în mod demn de credință, că banii îi trebuie necondiționat pentru a plăti salariile și simbrile impiegaților sei sau chiria localului său de afaceri.

Asemnarea sumei la o cassă oarecare se poate face numai, dacă nu este pus un termen de abdicere mai lung și dacă deponentul a anunțat cel puțin cu 8 zile înainte, în scris, suma de care are lipsă și pe care dorește a o ridică.

Banca „Economul“ din Cluj în ajutorul celor lipsiți.

Serviciul gratuit de drept pentru țărani.

Ni-se trimite spre publicare o circulară mai lungă, din care dăm unele părți mai interesante. E vorba de frumoasa activitate a unei bănci, care în aceste zile grele face tot ce poate pentru ajutorarea celor lipsiți. Iată ce zice direcțiunea „Economului“:

Circulară către toți informatorii! Soldații noștri, părinții, frații și copiii noștri au grăbit la hotare pentru apărarea țării. Este de datoria noastră a celor rămași acasă de a îngriji de familiile lipsite a vitejilor porniți la războiu. Din aceasta datorie vrea să-și ia partea și serviciul de drept pentru țărani al „Economului“ și de aceea vă rugăm să priveghiați cu toată luarea aminte asupra stării familiilor ră-

mase fără hrănit și să ne dați din când în când, conform lipsei, o listă cu date asupra celor lipsiți de hrană sau altfel năpăstuiți, ca să cercăm a le veni după puțință în ajutor.

Veți vesti celor în drept, că legea dă ajutor familiilor lipsite a soldaților mobilizați și că serviciul nostru de drept face tuturor *gratuit* cererile pentru ajutor către stăpânirea țării și mijlocește în caz de lipsă chiar în persoană la comisarii guvernului în tot cercul nostru de acțiune (comitatele: Cluj, Solnoc-Dobâca, Turda-Arieș, Alba-Inferioară), pentru grabnica rezolvire a cererilor de ajutor.

Veți mai vesti, că „Economul“ din fondurile sale de binefacere și din contribuțiile ce se vor aduna cu voia guvernului dela sufletele creștinești va împărți mici *ajutoare* în cazul celei mai extreme lipse de hrană a familiilor năpăstuite.

„Economul“

instituit de credit și de economii.

Dir. executiv: Dr. Frâncu.

Procesele și mobilizarea.

Foaia oficială a guvernului a publicat o ordinațiune ministerială nouă, care cuprinde dispozițiile speciale luate de guvern cu privire la procedura a vilă procesuală și neprocesuală (mersul proceselor ce sunt sau cari se vor face).

În sensul acestei ordinațiuni, judecătoria înaintea căreia este în curs un proces, are să înceteze cercetarea din oficiu, dacă una dintre părți sau reprezentantul ei legal este chemat în timpul războiului sub drapel sau cade sub aceeași considerație, ca și militarii. Procesul se poate continua, dacă amândouă partidele doresc aceasta:

Ca militari se consideră în sensul ordinațiuni de sus, persoanele aparținătoare puterii armate, aflătoare în serviciu activ (la armata comună, marina de război, la honvezi, la gloate); personalul jandarmeriei, dela finanțe și dela poșta ungară — dacă este împărțit la gloași etc. etc.

Orice act procesual îndeplinit numai de una din părți pe timpul ridicării cercetării procesuale n'are valoare față de partea contrară. Nullă (fără valoare) este și comunicarea (aducerea la cunoștință) hotăririlor judecătorești. Judecătoria este în drept a pune, la dorința părților, cercetarea odată ridicată din nou în curs. Dacă, după cumpănirea tuturor împrejurărilor, ajunge la convingerea, că ridicarea cercetării aduce partidei contrare pagube însemnate, sau că este nedreaptă.

Suspendarea (rilierea) are putere a se începe din nou pentru militarii aflați în serviciul armatei comune, a marinei și a honvezimii numai până în ziua în care s'a publicat mobilizarea; față de gloași etc., numai până în ziua întrării lor în serviciu.

Treizeci de zile după încetarea acestor dispoziții excepționale sau a piedecilor amintite mai sus, judecătoria pune procedura din nou în curs.

Dela 5 August 1914 începând și până la alte dispoziții din partea ministeriului, nu se pot face din partea judecătorilor nici un fel de licitații imobiliare (pe realități), iar licitații mobiliare, pe avere mișcătoare, numai dacă au fost ordonate în temeiul § 104 al art. de lege LX: 1881. Licitația asupra averii mobile a datorășului însă trebuie ordonată numai, iotrucât se poate conta la un rezultat mulțămitor. Față de persoanele amintite în această ordinațiune se poate face în cursul timpului fixat aici, numai execuția pentru asigurare (adecă prenotare). Cuprindearea sau transportarea obiectelor n'au loc; cu atât

mai puțin li-se pot lua persoanelor acestora, pe altă cale, obiectele cuprinse. Execuția deja în curgere trebuie ținută în suspens (să se ridice) din oficiu. Dispozițiile acestea n'au valoare în ce privește obligațiile de întreținere a soției, a copiilor, a părinților etc.

În procedura neprocesuală, ca și în cea de concurs, au valoare față de persoanele amintite în această ordinațiune, normele în vigoare pentru persoanele absente.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 20 August n.

Ziua nașterii Maiestății Sale.

Marti în 18 August a. c. Maiestatea Sa împăratul și regele nostru Francisc Iosif a împlinit frumoasa vârstă de 85 ani. Această îndelungată viață ce i-a hărăzit-o Dumnezeu și-a jertfit-o pe altarul patriei și pentru binele popoarelor de sub sceptrul său. Când credea însă, că apusul vieții îi va pregăti zile de liniște și de mângâiere sufletească, noori grei au început să tulbure cerul Monarhiei, iar furtuna, — care demult clocotea ascunsă, — s'a deslănțuit în toată grozăvenia ei. Soarta a vrut ca augustul nostru Monarh să-și sârbeze glorioasa viață cu sabia în mână. S'a suit pe tronul habsburgic în vremuri tulburi, în anul 1848, când întreagă Europa eră pătrunsă de ideile marilor oameni, cari doreau libertatea popoarelor, — și își sârbează jubileul bătrâneții acum, când focul războiului a cuprins toată lumea.

A domnit o viață îndelungată cu toate sbuciumările sufletești, cari l'au lovit fără milă până în timpul din urmă. Străjer neclintit și nebiruit de vijelii, prima grije i-a fost țara și popoarele ei. După asigurarea Monarhiei contra năvălirii dușmanului, după ce a înstăpânit liniștea în lăuntrul țării, singura lui dorință a fost să stăpânească în pace această țară spre mulțămirea tuturor popoarelor din ea. Și așa a și condus-o și poate că o conducea până la sfârșitul vieții, dacă dușmanul nu i-ar fi atacat cinstea și liniștea ei. În ceasul din urmă, când nici vorbă nu mai eră de înțelegere pacinică, numai atuncea bătrânul Monarh a dat ordinul de a pune mâna pe sabie, vrând mai bine să-și încheie glorioasa viață vitejește, decât să lase în urma lui umbre de rușine și umilință deasupra Monarhiei.

Poporul român, ca totdeauna, a alergat din toate părțile la apărarea tronului, dovedind prin aceasta, că i-a rămas nestrămutată credința și alipirea ce o poartă bătrânului Habsburg.

Marea mulțime din toate unghiurile Monarhiei privește cu încredere spre bătrânul Monarh și la această zi însemnată, din milioane de piepturi se ridică strigătele de: Trăiască Maiestatea Sa împăratul și regele nostru Francisc Iosif Intâiul!

Celor ce doresc le trimitem și ediții speciale din „Foaia Poporului“, care cuprinde telegramele ce sosesc zilnic asupra mersului războiului. Aceste ediții le scoatem de două sau de trei ori pe săptămână, și costă fiecare ediție 8 bani. Cine dorește a le avea, să trimită cel puțin suma de 1 coroană, pentru care va primi atâtea ediții, cât ajunge banii. Se pot întovărăși și mai mulți laolaltă, ca să le capete cu toții sub o adresă. (Vezi și cele scrise în Nr. 31).

Abonați „Foaia Poporului“. În aceste zile, când atâtea frământări se petrec în lume, ar fi cu cale, ca fiecare Român să cetească o foaie. De aceea îndemnăm pe oamenii noștri, să între cât mai mulți în șirul abonaților noștri. Foaia se poate lua cu începutul la orice lună și costă pe o jumătate de an 2 coroane 20 bani, iar pe un an 4 cor. 40 bani.

Ce-i cu foile din România? De cinci zile nu mai primim în Sibiu nici o foaie din România, pe când în alte părți ale țării — după cât am putut afla — se înmanuează foile regulat. De aceea ne-ar plăcea, ca direcțiunea postei din loc să dea o țămurire în această privință. Doar nu putem crede, că înțepăturile fără rost ale „Tageblatt“-ului din săptămâna trecută asupra „Universului“ dela București, să fi avut darul a băga frică în direcția postei din loc. Fapt e însă, că dela apariția acestor observări „cuminiți“ ni-s'a împiedecat primirea ziarelor din România. Și de ce oare, pentru Dumnezeu sfântul? Sau doară astfel e vorba să se strângă tot mai bine legăturile între Ungaria și România? Atunci faceți bine și puneți la rând și pe de-al de contele Andrassy cu articolii lor. Ne-ar plăcea, ca direcția postei să lămurească chestia: e la mijloc o opreliște, lipsă de bunăvoință sau lipsă de orice control la postă?

Spre orientarea abonaților. De când cu mobilizarea generală primim o seamă de reclame, că unii abonați nu capătă foaia deloc, iar alții cu mari întâzieri. Acestora le răspundem, spre orientare, următoarele: Foaia se expediază de aici în aceeași formă, ca și până acum. Oarecari întâzieri se întâmplă însă, fiindcă, de când cu mobilizarea generală, nu mai umblă toate trenurile. De pildă, dela Sibiu acum pleacă zilnic numai un singur tren spre Copșa, Vinț sau Făgăraș. Pe de altă parte legăturile trenurilor nu mai sunt ca mai înainte, astfel că multe foi vor fi stând uitate prin cele stațiuni, până când vine alt tren, cu care să fie pornite mai departe.

Cât ce privește a doua plânsoare, că unii abonați nu mai primesc deloc foile, observăm: aci trebuie să fie ceva la mijloc la posta Dumneavoastră. Acolo e vr'unul „tare cuminte“, care ar vrea ca Românii în aceste zile să nu mai cetească nimic, să nu mai știe pe ce lume trăiesc. Cine știe de ce se tem neghiobi de aceștia, cari produc atâta sânge rău în sufletul acolora, de pe spatele cărora trăiesc! Și apoi tot ei se miră că „nu-i iubim“!

E oprit a sta pe poduri. În apropierea podurilor și edificiilor, cari sunt puse sub pază militară, e oprit a petrece timp mai îndelungat. Trecătorii trebuie să se supună fără nici o împotrivire și să dea ascultare celei dinții provocări a sentinelor (vardei), fiindcă altcum se poate întâmpla, ca sentinela să folosească arma. Este deci în interesul publicului, ca să se conformeze în modul cel mai strict dispozițiilor militare.

Foaie oprită. Tribunalul din Budapesta a oprit de a mai ieși foaia unguerească „Pesti Futar“, de oare-ce prin știrile aduse a călcat articolul de lege 63, paragraful 11 din 1912, care e făcut pentru presă, adecă pentru ținuta foilor în vreme de războiu. De aceea foile sunt cu așa mare băgare de seamă la ce publică, căci legile în vremurile aceste sunt foarte aspre și neîngăduitoare.

Rugare. Acei abonați, cari ar mai avea vr'un număr întreg din foaia trecută (Nr. 32), sunt rugați a ni-l trimite, fiindcă avem lipsă de câteva exemplare din această foaie. În schimb le vom trimite ocazional altceva. *Administr. „Foi“.*

† **Gligor Dancu**, mare-proprietar și președinte al comitetului parohial din Săcel, după suferințe îndelungate, împărțit cu sfintele taine, a încetat din viață Mercuri, în 16/29 Iulie 1914, în etate de 56 ani. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat spre vecinică odihnă Sâmbătă, în 19 Iulie (1 August) 1914, în cimiterul bisericii gr.-or. din Săcel. Săcel, la 16/29 Iulie 1914. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Salomia Dancu, ca soție; Ioan Dancu, Ana Dancu căs. Macrea, văd. Elisaveta Dancu căs. Goșa, ca frate și surori; George Macrea, Elisaveta Dancu născ. Macrea, văduva Paraschiva Dancu născ. Popa, ca cumnați și cumnate, precum și numeroși nepoți și nepoate.

Răposatul a fost un vrednic fruntaș al comunei Săcel și un vechiu abonat al nostru. Om deștept și harnic, cum era, a adunat o frumoasă avere. În tinerețe a fost mai multă vreme prin Basarabia, unde ținea o economie mare, care i-a adus mult venit. Acum, nu de mult, s'a retras iarăș spre căminul strămoșesc. În Săcel răposatul a ajutat mult, dimpreună cu ceilalți frați, la zidirea noiei biserici din loc. Și cine știe cât bine mai putea el face, dacă cruda moarte nu-i scurtă firul vieții! Neavând copii, la moartea sa răposatul s'a înțeles cu vrednica sa soție Salomia și a lăsat o parte din avere spre scopuri filantropice. Astfel — după cum aflăm — casele unde a locuit, le-a lăsat după moartea soției pe seama bisericii, cu scopul că acele case să se folosească pentru școala românească. A mai lăsat apoi 20 mii coroane, a căror interese le va folosi soția până trăește, iar după moartea ei din acești bani se va face pe seama bisericii din Săcel un fond, care să poarte numele (amândurora). Cealaltă avere se împarte între soție și neamuri.

Iată o pildă frumoasă a unui Român harnic, care dimpreună cu soția și-au adunat în viață o însemnată avere, iar la moarte — neavând copii — s'au cugetat să-și ajute neamul, ceace credem că va face la vreme și soția răposatului. — Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Concedierea soldaților pentru seceriș. Ministrul de honvezi a înștiințat pe conducătorii comitatelor (comiții supremi), că pentru lucrările de secerat, cărat și imblătit, va concedia, după trebuință grupuri mai mari sau mai mici de gloțeși și honvezi. Ostașii concediați vor fi împărțiți prin autoritățile administrative în grupuri pe la moșiile mai mari sau li-se va îngădui la singuratici să îndeplinească lucrările de secerat etc. la gospodăria lor proprie. Puterile de lucru reperate vor trebui anunțate din partea organelor administrative comandamentelor de corp pe cale telegrafică. Ostașii concediați vor trebui să se reîntoarcă din nou la trupele lor, la 1 Septembrie n. a. c.

Frata cu frate... E știut că armata rusească din Basarabia e compusă mai mult din regimente românești. Rusia a trimis la granița ei dinspre Galizia regimentele cu soldați români ce le avea în Basarabia. Monarhia noastră de asemenea a trimis la granița rusească dinspre Galizia mai multe batalioane românești. Deci în aceste lupte vor trebui să se bată frate cu frate.

Banii de argint de 1 florin vor fi puși — după cum se spune — din nou în circulație. Asta din cauza lipsei de bani mărunți, ceea ce se simte în toată țara de când s'a ordonat mobilizarea. Banii acestia s'au fost retras din circulație de curând, iar acum stau adunați la banca austro-ungară, în valoare de 200 milioane.

Pășania unor Români din Iași. Un profesor universitar din Iași (România) și un comerciant aflându-se în Viena în timpul izbucnirii războiului au avut multe de îndurat până să se vadă din nou în România. Călătoria lor din Viena până la Iași a durat 6 zile, în care timp au fost de mai multeori cercetați, înrebați și deținuți. În stația Cracovia (Austria) luând loc, din greșală, într'un tren militar, amândoi au fost luați drept spioni, din care cauză trenul a fost oprit și puțin a lipsit ca cei doi inși să nu fie trimiși pe lumea cealaltă. Numai după ce i-au cercetat până la piele cei doi călători, sub pază, au putut să-și urmeze drumul mai departe până în România.

† **Toma Prie**, învățător penzionat, fost primar comunal, decorat de Majestatea Sa cu crucea de argint cu coroană, a adormit în Domnul Joi în 13 August n. a. c., în vârstă de 69 ani, împărțit fiind cu sfintele taine. Osemintele neuitatului defunct s'au așezat spre odihnă veșnică Sâmbătă, în 15 August, în cimiterul comunal din Săcădate. Săcădate, la 13 August 1914. Fie-i țărână ușoară și pomenirea vecinică! Veronă Prie n. Florea, soție; Ioan Prie, frate; Aurel și Elisaveta Liulea, nepoți; Octavian și Elena n. Nestor cu copii lor: Elena, Emil și Lucia, ca fiu, noră și nepoți.

Ridicarea repausului duminical. Ministrul de comerț, prin o ordinațiune mai nouă a ridicat repausul duminical pe întreaga durată a stării de războiu.

Asigurările în războiu.

Dela banca „Transsylvania“ primim următoarele:

Indeobște este lătită părerea, că în timpul de războiu toate asigurările ese din vigoare. Aceasta nu este adevărat. Toate asigurările încheiate la banca de asigurare indigenă „Transsylvania“ rămân și în timp de războiu în vigoare, fără de a se plăti vre-o premie specială ulterioară. Dacă prin urmare vre-un membru asigurat pe cazul de moarte la „Transsylvania“, ar cădea în războiu sau, în urma rănilor primite în bătălie ar muri, moștenitorii au drept de pretensiune la suma asigurată în cazul acela, dacă premiul de asigurare s'a solvit punctual.

Cu asigurările de foc încă stă astfel după ce în Ardeal nu este războiu, toate asigurările încheiate contra focului la „Transsylvania“ își susțin valoarea, natural numai în acel caz, dacă este premia solvită. În condițiunile de asigurare ale băncii de asigurare „Transsylvania“ sunt eschise numai acele daune dela despăgubire, cari s'ar întâmpla nemijlocit prin războiu. Dacă d. e. ar nimeri o granată într'o comună și din acea împușcătuță s'ar întâmpla vre-o pagubă de foc — nu s'ar despăgubi aceasta daună, dar dacă în decursul războiului aetual s'ar întâmpla vre-o pagubă aici la noi, aceste pagubă să solvește, deoarece în condițiunile de asigurare se zice apriat: „Daune cauzate prin războiu nu se despăgubesc“, dar nu: Daune cauzate în decursul unui războiu nu se despăgubesc“. De aceea de multe ori pasagiul din condițiunile de asigurare rău înțeles este pentru patria noastră îngustă fără însemnătate.

Știri și telegrame sosite până Joi seara la încheierea foii

Japonia amenință Germania cu războiu.

Berlin, 20 August. Biroul de informații înștiințează: Ministrul Japoniei la Berlin, a înaintat ieri ministrului de externe german o notă, prin care, — în urma alianței ce o are Japonia cu Anglia, — Japonia cere momentană retragere a vapoarelor germane de războiu din apele japoneze și chineze, sau demobilizarea acestor vapoare. Mai departe cere Japonia predarea necondiționată a întregii colonii germane Kiatschau autorităților japoneze. Primirea necondiționată a acestor cereri să pretinde până cel mai târziu în 23 August n.

(Colonia germană Kiatschau e un colț de țară din Chină. Această colonie o are Germania dela China, și a luat-o de formă în arândă, acum câțiva ani, când cu războiul Boxerilor. Cererile de sus ale Japoniei, — făcute în formă de ultimatum — sunt greu de împlinit din partea Germaniei. Iar dacă Germania nu le va împlini, Japonia o să-i declare războiu. Aceasta e starea lucrurilor, la cari ne putem aștepta în zilele următoare, dacă cumva nu se mai domolesc lucrurile. Chinezii, deși sunt la 400 de milioane, n'o să se amestece așa ușor în războiul european, fiindcă ei sunt tare înapoiați cu armata. Abia acum de câțiva ani au început a comandă tunuri din Germania. Cu totul altcum stau Japoniei. Aceștia au o armată organizată modern, cu care au bătut mai anii trecuți și pe Ruși. Acum să vede, că Japoniezii ar vrea să pună mâna pe o bucată din China, fiind Japonia și așa tare împopulată. Spre acest scop, după cum să vede, și-au pus ochii pe colonia germană Kiatschau. Ar vrea ca mai întâiu să scoată Germania de aci. Prin aceasta, Japonia îi face și Angliei pe plac, producând Germaniei noi încercături, iar ea (Japonia) pune piciorul pe pământul Chinei, unde mai târziu va încercă să se întindă mereu. Red.)

De pe câmpul de războiu cu Serbia.

Viena, 20 August. Alaltăieri trupele noastre au trecut Sava lângă Progar, care e în depărtare de 23 kilometri de Semlin. După aceea au ocupat Obrenovac, care e o stație de cale ferată însemnată pe linia ce duce spre Valjevo.

Budapesta, 20 August. Ieri au sosit aici 47 greu răniți, iar 140 mai ușor. Ei spun, că Sâmbătă și Duminică s'au dat mari lupte la o depărtare de 30 kilometri dela Sebac. Dupăcum se svonește, moștenitorul de tron al Sârbilor, care a comandat trupele lor, încă ar fi fost rănit. Trupele noastre au stat în fața diviziei sârbești de pe malul Drinei. Duminică această divizie a fost respinsă înapoi. Din spusele unui locotenent rănit să deduce, că divizia sârbească de pe malul Drinei a fost nimicită cu totul.

Luptele cu Francezii.

Berlin, 20 August. Divizia a cincina de cavalerie franceză a fost respinsă lângă Perwez, în partea nordică dela Namur (a doua fortăreață a Belgiei), din partea cavaleriei germane. Francezii au suferit pierderi mari.

Trupele bavareze și din Baden au bătut brigada 55 de infanterie franceză, care înaintase 15 kilometri spre nordvest dela Schlettstadt. Francezii au avut pierderi însemnate și au fost respinși înapoi peste Vogesa (Schlettstadt se află în partea de jos a Alsației).

A murit Papa.

Roma, 20 August. Papa Pius al 10-lea a murit azi-noapte.

Luptele dela granița rusească.

Viena, 20 August. Foia „Kurier Zworski“ scrie: Lupta dela Zalosse s'a sfârșit cu totala nimicire a Rușilor, cari au fugit cu groază. Pentru a se scăpa de urmărirea trupelor noastre, Rușii au aruncat în aer podul de peste Zbrucz, uitând că pe partea cealaltă a râului sunt încă trupe rusești. Aceste trupe au fost cu totul nimicite. S'au constatat 80 de morți, 100 s'au înecat, 37 au fost făcuți prizonieri, iar alți mulți răniți. (Zalosse se află 50 kilometri departe spre nordvest dela Tarnopol. Rîul Zbrucz formează granița dintre Galiția vestică și Rusia.)

Germania respinge ultimatumul Japoniei.

Köln, 20 August. Gazeta „Kölnische Zeitung“ aduce știrea, că Germania a respins ultimatumul Japoniei și nu va intra în nici o discuție asupra cererilor japoneze.

Berlin, 20 August. Gazetele din Berlin au luat la cunoștință în liniște ultimatumul Japoniei, fiindcă, — după părerea generală, — luptele hotărâtoare vor trebui să se dea în Europa.

Rusia va declara războiu Turciei.

Budapesta, 20 August. In cercuri bine informate din București se vorbește cu siguranță, că Rusia a adresat Turciei un ultimatum din cauza Dardanelor, — iar după acest ultimatum, se crede ca sigur, că în o zi sau două va urmă declararea războiului. (Dardanelele sunt strâmtoarea de mare dela Constantinopol spre Marea Egeică. Rusia tot cere Turciei, ca să-i permită trecerea pe aci, dar atât Turcia, cât și alte Mari Puteri nu se învoiesc, fiindcă atunci Rusia ar putea ieși prea tare la largul mării. Red.)

Trupele germane au intrat în Bruxella.

Budapesta, 21 August. Din Berlin se comunică oficios: Trupele germane au intrat în Bruxella (capitala Belgiei).

Conchemarea tuturor soldaților până la etatea de 42 ani.

Budapesta, 21 August. Toți rezerviștii concediați pentru seceriș, cei aparținători rezervei complimentare (Ersatzreservisten), și glotașii, apoi toți rezerviștii dela honvezi lăsați acasă ca fiind peste număr, toți recruții asentați în anul acesta dar încă nechemați sub arme, dimpreună cu voluntarii (Einjährig-Freiwillige) și cei aparținători rezervei complimentare, cum și glotașii austriaci sau ungari de 42 ani sau mai tineri, cari au servit în armată, și acum sunt concediați, trebuie să se prezinte la trupa lor până în 24 August n.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“
Red. resp.: Nicolae Bratu.

Nr. 978/1914 1924

Publicațiune.

Comuna **Vesztény** (Vestem) esarândează pe calea licitațiunei publice, ce se va ține în cancelaria comunală din loc, în **28 August 1914**, la 3 ore p. m., **dreptul de pășunat cu oi** de toamnă și iarnă din hotar.

Prețul strigării **1200 coroane**. Vadiu **10%**.

Vestem, 5 August 1914.

Primăria comunală

Nr. 758/1914 1925

Publicațiune.

Comuna **Oltszakadát** arândează pe calea licitațiunei publice, în **30 Septembrie 1914**, la 2 ore după amiază, **pășuratul** din urmatoarele hotară:

1. **Miriștile și pădurea din jos** din 1 Septembrie 1914 până la 25 Martie 1915. respective din 1 Decembrie 1914 până la 22 Martie 1915.

2. **Coșcanele** după slobozitul în coceni și până în 27 Septembrie 1915.

3. **Prundul din sus și Lunca Săcătății** după slobozitul în coceni și până în 6 Maiu 1915.

Condițiunile mai de aproape să pot privi în cancelaria comunală.

Oltszakadát, 18 August 1914.

Primăria comunală.

Primăria comunei Văle.

În **6 Septembrie** st. n. a. c., la 11 ore a. m. se va da în arândă, prin licitație publică la primăria comunală, **moara și cârcima** comunei Văle pe un period de 3 ani, începând din 1 Ianuarie 1915 până în 31 Decembrie 1917.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comunală. 1920

Nr. 277/914 1923

Licitațiune.

Primăria comunală din Vorumloc dă prin licitație publică vânzarea a 70 stânjini lemne de fag despicat, care se află în așa numita parte a pădurii **Schatzkapfen**.

Licitațiunea se va ține în **21 August n. 1914**, la 2 ore d. a., în primăria comunală din loc. Prețul strigării de un stânjin 8 coroane cu bani gata.

Lemnele vânzute trebuie până în 24 Aprilie 1915 necondiționat transportate.

Cumpărătorul trebuie să mai dea peste prețul cumpărării încă 2% în favorul lampilor de stradă.

Nagybaromlak (Vorunloc), 28 Iunie 1914.

Primăria comunală.

Bănci de școală

execuție modernă, cele mai trainice și mai ieftine, conform cerințelor igienice din prezent, se află de vânzare pe lângă prețuri foarte moderate la

GEORGE BACIU

măestru măsar în **Sibiiu**, str. Șaguna Nr. 27.

În caz de lipsă, rog pe domniile preoți și învățători a se adresa cu toată încrederea. 1845

Puțerea nutritivă și vindecătoare

a uleiului de pește este îndeobște cunoscută, asemenea și faptul că numai puțini se pot decide a lua acest ulei cu gust neplăcut și greu de mistuit. De aceea, acei cari au întreprins odată cura cu Emulsiunea-Uleul de pește alui Scott, nu se mai reîntorc la uleiul de pește comun, căci acest preparat al Emulsiunii este gustos și ușor de consumat, așa că luarea lui produce bucurie atât la copii cât și la oameni crescuți. De aici vine, că Emulsiunea-Uleul de pește alui Scott, în urma substanțelor sale de nutriție și vindecare, întrece uleiul de pește comun, ceea ce prin aceasta îl face plăcut de luat atât oamenilor crescuți cât și copiilor, avându-și locul mai cu samă unde corpul are lipsă de susținere și întărire. Anume ajută la răceli, la debilitate, la oase moi, la ieșirea dinților la copii, la dezvoltarea oscioarelor gingașe la copii, după morțări, după slăbiri etc.

Totuși numai **Emulsiunea lui Scott** ajută și nu alta.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil. De vânzare în toate farmaciile. Trimitându-se 50 fil. în mărci poștale la adresa SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Wien, VII și pe lângă provocare la ziarul acesta, să trimită prin o farmacie un pachet de probă gratuit. 1309

Dentist

Virgil Muntean

SIBIIU

Strada Cîsnădiei Nr. 7. în față cu Hotelul „Împăratul Romanilor“

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate

Must de smeură

veritabil, pregătit din smeură aromatică de munte. **Smeură de munte** cu la rafinată de zahăr. Diplome dela expoziția farmaceutică din Budapesta 1912. Se capătă cumpănit și în sticle de 1/4, 1/2 și 1 litru cu prețurile cele mai ieftine de zi. Un coli de poștă cor. 8— franco la fiecare stație de poștă. La comande mai mari rabat corespunzător. Farmacia la „Vulturul negru“ alui CAROL MÜLLER, Sibiiu, Palatul baronului Bruken-thal. 1859

Haine pentru domni

vând în prăvăliile mele: Sibiiu, Piața mică Nr. 1 și 13 și anume:

- 50 haine fine de stofă à Cor. 11—
- 50 haine fine pentru băieți à „ 8—
- 50 costumuri fine de stofă à „ 6—
- 30 pardisiuri fine à „ 14—
- 50 costumuri fine de spălat à „ 2—
- Mantauă feine de gamă à „ 18—

asemenea și toate mărfurile de manufactură pe lângă prețuri scăzute. Tot așa se vând sielagiurile, o cassă mică și o cassă mare de fier.

1902

Cu toată stima

Elias Edené.

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari în SIBIIU

este foarte bună și gustoasă!

Accastă bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc. atât la orașe cât și la sat. 124

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu

Banca generală de asigurare mutuală

„Transsylvania“

asociație cu garanție limitată în Sibiiu (Nagyzeben)

recomandă încheierea de

767

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învățători confesionali și preoți români avantajii deosebite).

Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.	Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%.	Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a capăt.
--	--	--

Asigurări de foc deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei“, sau plătit prin acest institut:

Pagube de incendiu	K	5.755,858-27
Capitale asigurate pe viață		5.635,328-12
În total a fost la Transsyl- / asig. pe viață		12.067,702-
vania la 31 Dec. 1913 / asig. de foc		144.436,366-
Capital de fondare și rezerve		2.696,458-

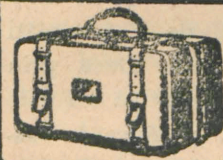
Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agenturile.

Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la orașe și în provincie, să primesc în serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie ORENDT G. & FEIRI W.

Telefon 313 (odinioară Societatea curelarilor) Telefon 313 Strada Cîsnădiei 45 - SIBIIU - Helfauergasse 45

Magazin foarte bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și

alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în deposit.

Toate articolele din brânșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco. Comande prin poștă se efectuesc prompt și conștientios

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (foluri) de cai și cofere de călătorie.

Urmașul lui WILHELM GOTTSCHLING IOAN SCHIEB

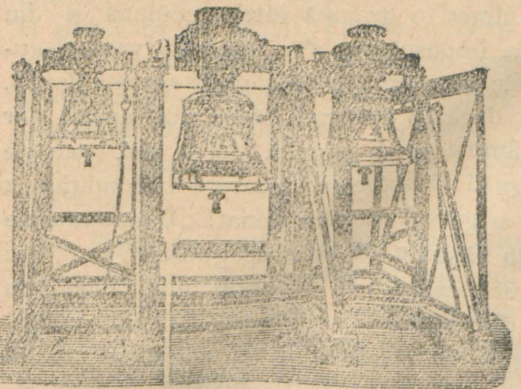
1888

Turnătorie de clopote, de azmauri și recvizite pentru pompieri Sibiiu. Poschengasse Nr. 11 — Telefon Nr. 306

El-out:

Sir. Cîsnădiei Nr. 30. Telefon Nr. 298

Execută tot felul de cădelnițe bisericesti, feșnice, policandre, clopote pentru miseric și școli, clopoțele de cioae pentru vite, toate recvizitele pentru pompieri, asemenea și toate lucrările și reparaturile ce se țin de această brânșe, pe lângă garanție. Mă învoiesc și la plățirea în rate.

Clopote vechi le primesc în schimb